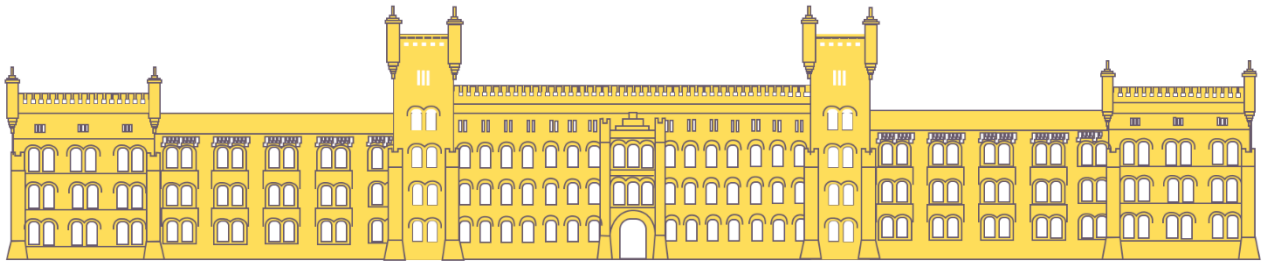

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Збірник тез доповідей
II Міжнародної науково-практичної конференції*

15 квітня 2026 року

CIVIL PROTECTION IN TIMES OF WAR

*The proceedings of the Second International Scientific and Practical
Conference*

15 April 2026

Цивільний захист в умовах війни : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 15 квітня 2026 року. Львів: ЛДУБЖД, 2026. 395 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

- Василь ЛОЇК** кандидат технічних наук, доцент, начальник кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Ярослав ІЛЬЧИШИН** кандидат педагогічних наук, начальник науково-дослідного центру, ЛДУБЖД
- Роман ЯКОВЧУК** доктор технічних наук, доцент, начальник навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Ольга МЕНЬШИКОВА** кандидат фізико-математичних наук, доцент, заступник начальника з навчально-наукової роботи навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Андрій ГАВРИСЬ** кандидат технічних наук, доцент, заступник начальника кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Олександр СИНЕЛЬНИКОВ** кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Роман ВЕСЕЛІВСЬКИЙ** кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Павло БОСАК** кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Андрій ТАРНАВСЬКИЙ** кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Ольга БАБАДЖАНОВА** кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
- Мар'ян ЛАВРІВСЬКИЙ** старший викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД

Михайло ШИЧКІН	старший викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександр ЛЮБОВЕЦЬКИЙ	старший викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександра ПЕКАРСЬКА	викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Сергій СЕМЕНЮК	викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Микола МАЛИХІН	викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Вікторія ФІЛІПОВА	викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД

У збірнику тез II Міжнародної науково-практичної конференції «Цивільний захист в умовах війни» висвітлено досвід сучасних тенденцій і викликів в організації цивільного захисту в умовах війни, а також формування основних напрямків вдосконалення та розвитку системи цивільного захисту.

Для наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів освіти, працівників наукових, виробничих установ, підрозділів ДСНС України, представників державних та місцевих органів влади, громадських і професійних організацій та здобувачів вищої освіти.

Автори тез доповідей несуть особисту відповідальність за зміст представлених публікацій, достовірність результатів і дотримання вимог академічної доброчесності. Редколегія не несе відповідальності за порушення правил правопису в друкованих авторських матеріалах.

The proceedings of the Second International Scientific and Practical Conference "CIVIL PROTECTION IN TIMES OF WAR" highlight current trends and challenges in the organisation of civil protection during wartime, as well as the development of key directions for improving and developing the civil protection system.

For academic, academic-teaching and teaching staff of educational institutions, employees of research and industrial organisations, units of the State Emergency Service of Ukraine, representatives of state and local authorities, public and professional organisations, and students of higher education.

The authors of the abstracts bear personal responsibility for the content of the submitted publications, the accuracy of the results and compliance with the requirements of academic integrity. The editorial board is not responsible for spelling errors in the authors' printed materials.

СЕКЦІЯ 4

ІННОВАЦІЇ ТА КРАЩІ ПРАКТИКИ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

УДК 811.111'37:355.48

АНГЛІЙСЬКА МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖНАРОДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Надія САЛАМІН

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

У сучасному світі глобалізація та зростаюча взаємопов'язаність держав роблять ефективну міжнародну взаємодію у сфері цивільного захисту одним із ключових факторів безпеки. Зокрема, у країнах, що перебувають у зоні конфліктів або стикаються з природними катастрофами та техногенними аваріями, потреба у швидкій і чіткій координації дій між національними та міжнародними структурами є критичною. Україна, яка сьогодні перебуває в умовах повномасштабної війни, стикається з безпрецедентними викликами у сфері цивільного захисту, що потребує постійної взаємодії з міжнародними організаціями, іноземними рятувальними службами та гуманітарними агентствами. У цьому контексті англійська мова виступає не лише як засіб комунікації, але й як ключовий інструмент забезпечення ефективної співпраці на міжнародному рівні.

Англійська мова давно стала глобальною мовою професійного спілкування, особливо у сфері безпеки, гуманітарної допомоги та цивільного захисту. Міжнародні організації, такі як Організація Об'єднаних Націй (ООН), НАТО, Європейський Союз, Червоний Хрест, а також численні міжнародні рятувальні агенції використовують англійську як основну мову документування та комунікації. Це означає, що більшість нормативних документів, інструкцій, протоколів реагування на надзвичайні ситуації та навчальних матеріалів створюються або перекладаються англійською мовою. [3] Таким чином, професійне володіння англійською мовою є необхідною компетентністю для фахівців цивільного захисту, оскільки забезпечує швидкий доступ до актуальної інформації, нормативних стандартів та сучасних методик реагування на надзвичайні ситуації.

Особливого значення англійська мова набуває під час спільних міжнародних рятувальних операцій, координації гуманітарної допомоги та навчань. Під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, що мають міжнародний характер, фахівці цивільного захисту повинні вміти ефективно обмінюватися інформацією, узгоджувати дії з іноземними колегами, приймати оперативні рішення у критичних умовах. Недостатній рівень іншомовної комунікації може призвести до затримок у прийнятті рішень, помилок у координації дій та зниження загальної ефективності реагування. [2] Саме тому розвиток професійної англійської мови для рятувальників та фахівців цивільного захисту є стратегічним завданням національної безпеки.

Важливим аспектом є навчання та підвищення кваліфікації фахівців цивільного захисту із використанням англійської мови. Багато сучасних ресурсів для підготовки фахівців створюються або доступні англійською: онлайн-курси, інтерактивні тренінги, навчальні посібники та кейси від міжнародних організацій, таких як ООН або Європейський Союз. Наприклад, тренінги з управління ризиками, реагування на хімічні, біологічні, радіаційні та ядерні загрози (CBRN) проводяться міжнародними партнерами у форматі англійської мови, що дозволяє українським фахівцям отримувати сучасні знання і безпосередньо взаємодіяти з колегами з інших країн. [4] Участь у таких програмах не лише підвищує професійний рівень, а й формує навички міжкультурної комунікації, що є критично важливими у надзвичайних умовах. Наприклад, українські рятувальники регулярно взаємодіють із представниками НАТО та ЄС під час навчань з цивільного захисту, що передбачає чітке знання спеціалізованої

термінології, швидко та коректно передачу інформації, а також здатність оперативно узгоджувати дії у критичних ситуаціях.

Інноваційні підходи до викладання англійської мови у сфері цивільного захисту включають використання ESP (English for Specific Purposes), що поєднує мовну підготовку з фаховими знаннями. Такий підхід дозволяє здобувачам і практикуючим фахівцям відпрацьовувати комунікативні ситуації, наближені до реальної професійної практики. Наприклад, моделювання надзвичайних ситуацій, рольові ігри, аналіз кейсів та тренінги з міжвідомчої координації допомагають розвивати практичні навички спілкування англійською мовою, що значно підвищує готовність до реальних операцій. [7]

Використання цифрових технологій у навчанні англійської мови є ще одним ключовим інструментом. Онлайн-платформи, мобільні додатки, інтерактивні тренажери та віртуальні симуляції дозволяють підтримувати безперервність навчання навіть у складних умовах, коли доступ до традиційних класів обмежений. Це особливо актуально для України, де війна значно вплинула на організацію навчального процесу та підготовку фахівців цивільного захисту. Завдяки дистанційним ресурсам українські фахівці можуть підтримувати актуальний рівень професійної англійської мови та отримувати доступ до міжнародних навчальних матеріалів.

Крім того, англійська мова сприяє розвитку міжнародного обміну досвідом. Українські рятувальники та експерти цивільного захисту беруть участь у спільних навчаннях та конференціях, де обмін практиками та методиками відбувається англійською мовою. Це дозволяє швидко інтегрувати сучасні технології та методики, адаптуючи їх до національних умов. Наприклад, під час навчань із реагування на хімічні або радіаційні аварії обмін досвідом між українськими та іноземними фахівцями відбувається переважно англійською, що забезпечує високу ефективність навчального процесу та підвищує безпеку населення.

Отже, англійська мова виступає не лише як комунікаційний інструмент, але й як стратегічний ресурс для ефективної міжнародної взаємодії у сфері цивільного захисту. Вона забезпечує оперативний обмін інформацією, доступ до сучасних методик і технологій, підвищує професійний рівень фахівців та сприяє інтеграції національної системи цивільного захисту у глобальний простір. У зв'язку з цим, розвиток професійної англійської мови для фахівців цивільного захисту є одним із ключових напрямів державної політики та освітніх реформ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Березенко, Н., Черньонков, Я., & Снісаренко, І. (2026). АНГЛІЙСЬКА МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (222), 493-498. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-493-498>
2. Павлусенко О. Англійська мова як основа національної безпеки та оборони. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2026. Т. 1, № 93. С. 157–163. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.1.23>.
3. Alexander, D.E. Disaster and Emergency Planning for Preparedness, Response, and Recovery. In: Oxford Research Encyclopedia of Natural Hazard Science. 2015, pp. 1-20. Oxford University Press: Oxford URL: 10.1093/acrefore/9780199389407.013.12
4. Crystal D. *English as a Global Language*. – Cambridge: Cambridge University Press, 2003. URL: https://culturaldiplomacy.org/academy/pdf/research/books/nation_branding/English_As_A_Global_Language_-_David_Crystal.pdf
5. United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR). URL: <https://unfccc.int/topics/adaptation-and-resilience/resources/S-N/UNDRRR>.
6. EU Civil Protection Mechanism. *European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations*. URL: <https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/eu-civil-protection->

[mechanism_en#:~:text=The%20mechanism%20aims%20to%20strengthen%20civil%20protection,the%20transport%20and/or%20operational%20costs%20of%20deployments.](#)

7. NATO Civil Emergency Planning. *Training and Exercises*. – URL: https://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_50095.htm

УДК 614.84:355.58

ВАЖЛИВІСТЬ МОДЕРНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ СИЛАМИ І ЗАСОБАМИ ПІД ЧАС ОДНОЧАСНОГО ВИНИКНЕННЯ КІЛЬКОХ ПОЖЕЖ

Юрій СУДНІЦИН, Галина МАСЛОВАСЬКА, Максим КРИВУНЕНКО
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Згідно зі статистичними даними ДСНС України у 2025 році виникло 99 298 пожеж, серед яких 9 026 випадків сталися внаслідок ворожих обстрілів, що на 20,2% більше за аналогічний період 2024 року [1]. Зважаючи на збройну агресію російської федерації проти України, що супроводжується масованими обстрілами критичної інфраструктури та житлових секторів, особливу складність становить синхронність атак. Одночасне виникнення багатьох надзвичайних подій призводить до критичного перевантаження ресурсів пожежно-рятувальних підрозділів ДСНС.

Залучення сил і засобів до реагування на надзвичайні події регламентується відповідним Планом залучення сил і засобів ДСНС України, що розробляється для кожної області окремо. Цей документ є оперативно-службовим, який визначає кількість та порядок залучення сил та засобів цивільного захисту для ліквідації пожеж, наслідків надзвичайних ситуацій чи інших небезпечних подій у межах конкретного району виїзду. Формування плану базується на технічних спроможностях пожежно-рятувального підрозділу та характеристиках району виїзду, під яким розуміють чітко окреслену зону відповідальності підрозділу для оперативного реагування на виклики будь-якого характеру [2]. Попри регламентуючі документи, рятувальні підрозділи обмежені застарілими методами розрахунку сил та засобів. Відсутність гнучкого алгоритму заважає максимально ефективно розподіляти особовий склад та оснащення в умовах реального часу.

Оперативно-рятувальна служба ДСНС України у своїй діяльності спирається на встановлену нормативну базу, однак існує потреба у вдосконаленні механізмів оперативного визначення ресурсів (техніки та персоналу) в умовах синхронних пожеж, що спричинені масованими атаками. Враховуючи військові дії, суттєво збільшилась кількість пожеж від масованих обстрілів, які впливають на динаміку виникнення пожеж. За дослідженнями більшість пожеж припадало на 25-кілометрову буферну зону вздовж лінії фронту. Артилерійські обстріли та інші фактори провокують “ланцюгове” виникнення пожеж, а саме одночасне виникнення кількох осередків [3].

Крім того, супутниковий моніторинг щоденно фіксує кількість нових осередків горіння. На прифронтових територіях реєструється від кількох десятків до сотень випадків на добу, що вимагає правильного розподілу залучення сил та засобів на дані події, які виникають одночасно [4].

Аналіз статистичних даних та результатів досліджень дає підстави стверджувати, що одночасне виникнення пожеж в офіційних джерелах відсутня, однак супутниковий моніторинг та аналітичні дослідження доводять протилежне. Така ситуація створює системні виклики для управління силами і засобами цивільного захисту. Постає гостра потреба у розробці методики та критеріїв пріоритезації ресурсного забезпечення, які б враховували оперативні-технічні показники: час прибуття до місця події, ступінь загрози життю та здоров'ю людей, а також прогнозовану ефективність використання наявного потенціалу тощо. Таким чином, специфіка